בפרה. יח) והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' וכתב חוקה לעיכובא יט): **בנגעים.** בלוג שמן של מצורע כ) והזה מן השמן באצבעו וגו' וכתיב זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד) וכל הווייה עיכובא: **דכתיבן בהדיא: וכפילן.** ועשה כאשר עשה: **מתן ארבע נמי דכתיבן בהדיא וכפילן.** דועשה כאשר עשה אכולה מילתא קאי ומהיכא תיתי למעוטינהו: **לא נצרכא אלא לר"ש.** דאמר לא כתיב ביה יד) אלא שמים ושמים אחרות בהיקשא דהאי קרא בו) איתקוש פר כהן משיח ופר העלם דבר כדאמרן [לעיל נט.] לפר זה פר כהן משיח הילכך אי לא דהדר כפליהו לא הוו כפולין: **למעלה.** בפר כהן משיח: **למטה.** בפר העלם: **קרן קרנות.** מדמלי למיכתב קרן וכתב קרנות הויא בו) שמים דאית ליה לר"ש כ) יש אם למקרא וחוזרים ומלמדים יז) זה מזה בהיקש: **הרי הוא אומר.** בשניהם על קרנות מזבח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד ואמי באהל מועד יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' ולמדך יח) על כל הקרנות שבתוך ההיכל צריך ליתן: סמיכה ושפיכת שיריים לא נאמרו בפרשת אחרי מות: **ת"ל כן יעשה.** לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושיריים דהא פר יוה"כ בהאי קרא כתיב כדאמר לפר זה א) יוה"כ: **והאמרת לפר זו.** וכיון דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושיריים בהיקשא ולמה לי תו כן יעשה: **ס"ד אמינא.** כי איתקש לעבודה דמעבכא כפרה הוא דאיתקש כדכתיב וכפר בהאי קרא ולרבויי בי' את בדם וטבילה כדמפרש לקמן: **נפתחה.** תקרת יט) עלייתו וגגו תו לאו אהל הוא: **מאשר.** נפקא ליה מרבע קרנות מאשר דמאי למכתב אשר לפני ה' באהל מועד למה לי [למיהדר] למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר באהל כ) דהאי אשר בתרא משום מזבח לא איצטריך למיכתביה: **לר' יהודה נמי.** אע"ג דכתיבי ממן ארבע בהדיא וכפילן בועשה כאשר עשה: **איצטריך.** כן יעשה לרבויינהו שיעכבנו כא): **סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם.** דפר העלם גופיה דכתיבן וכפילן ולא מעכבי כדאוקימנא עילוייהו מיעוטא דוכפר ונסלח משום טעם דאין מעכבות בכ"מ: **מתן ארבע.** שאין מעכבות בחטאת החילונה נמי לא ליעכבו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח: **קמ"ל** כב). (דלענין סמיכה ושיריים שאין מעכבין בכ"מ קא חשיב להו כפרה) דאילו סמיכה ושיריים אפילו עקרינהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע חדא מיירייהו בג) מעכב בחטאת החילונה הילכך מיימינן לכולהו לעיכובא מוכן יעשה: **למאי הילכתא נעבד.** דהא לא כתיבן וכפילן ביה ואיצטריך לאקשויי כד) [לא] כה) גרסי' גבי פר יוה"כ: **נעבד.** שיהו כל המתנות מעכבות: **חוקה כתיב.** בסוף פרשת אחרי מות והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו' [ויקרא טז] **לרבי יהודה.** בפ' הוליאו לו (יומא דף ס.): **דאמר דבריה הנעשין בבגדי לבן מכפרים.** מתנות כו) וקטרת שעל בין הבדים: **הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום.** דחוקה עלייהו כתיב: **אבל דבריה הנעשין בבגדי לבן מכחוץ.** כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: **הקדים שעיר** כז) **לפר מה שעשה עשוי.** דחוקה לאו עלייהו כתיב. והתם מפרש טעמייהו כח): **אימא מדכסדרן לא מעכבי.** אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא מנין חוצות גופייהו נמי לא ליעכב אם חסר מהן: **קמ"ל.** היקשא דהכא: **ומי מצית אמרת הכי.** דלר' יהודה עיכובא מהכא יליף: **וכלה מכפר.** קרא יתירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיר החי: **אם כיפר.** כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת דמים מתן שבע ומתן ד': **כילה.** אע"פ שלא שפך שיריים ליסוד מזבח חיצון: **מפני מה לא נדרוש.** המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שיריים כיפר: **ואם לא כילה לא כיפר.** והכי מפרש בסדר יומא ט [ס:] דשיריים מעכבין איכא ביניייהו. אלמא עיכוב לר' יהודה מהכא נפקא: **לא נצרכא.** האי דמקיש פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משיח: **אלא נאם דם וטבילה.** דבפר כהן משיח כתיב וטבל הכהן את אצבעו בדם. ואי קשיא בהאי קרא

מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן אמר רבי ירמיה לא נצרכה כו'. תימה כיון דבכתיבן וכפילן תליא מילתא אמאי תלי רבי [מא] טעמא דבריאתא במה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא תימא דנילף ממן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שתים לכל הפחות כתיבן וכפילן ואפילו לר"ש ואם כן נילף אינך שתים מיניייהו ל) (תוספת) נראה לי דאחת לא [מא] דכתיבה בעלמא ומיהו לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השתים הנוספות דתרתי מחדא לא ילפינן ע"כ: **לא נצרכה אלא לר"ש דתניא בו'.** פירש בקונטרס דר"ש אית ליה שם אם למקרא וכן ודאי שמעינן ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) גבי בסכת בסכת והא דשמעינן לב) בפ"ק דקדושין (דף יח:) דדרש תרוייהו ש אם למקרא ולמסורת גבי בנגדו כה משום דהתם אפשר לקיים שניהם אבל כאן אי אפשר לדרוש שניהם אבל לר"ע קשה דלא דרש התם תרוייהו ובפ' כל שעה (פסחים דף לו.) גבי על לג) לחם עוני דרש מקרא ומסורת ובפ' לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנן נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כו' ודרש בגמ' מ) לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דנהי דר"ע ס"ל מקרא (ומסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא סבירא ליה יש אם למקרא ובסוף כילד צולין (פסחים דף פו:) גבי בצית אחד יאכל קסבר יש אם למסורת והתם נ) דיותן דומיא דכי יתן מ) ועובד דומיא דעבד ע) ישמע ישמיע פ) ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דבהנהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם לד) משמעותם א' ולא שייכי לפלוגתא (בין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת צ): **למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש.** וא"ת כיון לה) דהוקשו בזו ובזו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר וי"ל דלא דמי דתמן ד' אשכחן אבל הזאות ארביסר לא אשכחן בשום מקום (תוספת) ועוד י"ל דקרנות טובא נמי משמע ואם נאמר ארבע אין זה סתירת הפסוק ק) אבל גבי הזאות כתיב בדם בפר כהן משיח כתיב ולפיכך מייניה פר יוה"כ דאיתקש בהאי קרא

לסמיכה ושירי הדם. בפ' איזהו מקומן (לקמן דף נב.) דריש מדכתיב הפר [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ותימה לההוא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דבתורת כהנים ר) דריש מדכתיב וסמך על ראש הפר לרבות פר יוה"כ לסמיכה לו): ואפי' נפקא ליה לההוא תנא מהיקשא דהכא יותרת ושתי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שיריה לא נפקי דגריעי כדאמר בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דאימורים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר לא דריש.** לעיל פירשתי בריש פ"ב (דף יח: ד"ה ואידך): **אביי אמר לרבי יהודה נמי איצטריך.** תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי לחד לז) אמורא בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ובפרק הוליאו לו (יומא דף ס:) והך ברייתא קתני ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים לח) על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי תימא דהני מילי בשיריים דיוה"כ דגלי קרא וכלה מכפר לא משמע הכי כדפרישית ט) מדלא קאמר מחלוקת בשיריים של יוה"כ אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מצינו שמחלק בפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו' הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה ונראה דהך סוגיא אתא כריב"ל דאמר משמעות דורשין איכא ביניייהו ט) ולית ליה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד: **אמר** רב נחמן בר יצחק **לא נצרכה אלא לרבי יהודה.** דלר' ירמיה לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך ברייתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא נצרכה אלא לאת בדם ובטבילה.** פי' בקונטרס דלא כתיב בדם בפר העלם אלא בפר כהן משיח כתיב ולפיכך מייניה פר יוה"כ דאיתקש בהאי

שינויי נוסחאות

א) זה פר (*ש"מ): **ב)** באהל מועד ומתק (*ש"מ): **ג)** ס"ל תקרו (ש"מ וכ"ה בכ"מ). ועי' לוח יט: **ד)** מעכבן (כתה"י): **ה)** ל"ל **תעבב** (ש"מ ויעב"ק): **ו)** גי' שמכ"י אמר מר לפר זה פר כהן משיח למאי הלכתא לעכב לפר זה כו' הילכתא לעכב כו'. וכעי"ז בכתה"י ועי' רש"י: **ז)** מיתא פשיטא ליתא בכי"ק וכ"ה יפר למוקם כתיב ביה ול"ל לקמא מחריגא וכ"כ רש"י דל"ג פשיטא ועי' בה"ז (דק"מ): **ח)** בש"מ וכי"ל נוסף את אהל מועד ואת המזבח: **ט)** בילקוט מ' דברי רבי יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני וכו' (הגרי"ב). אבל רש"י ז"ל נלן ולקמן (מב ע"ב) בד"ה שיריים גרים בהדיא רש"ע ור' יהודה ולא כגי' הילקוט (מנחת יהודה): **י)** נאמר. ברש"י משמע דגרים נדרוש: **יא)** בש"מ וכתה"י נוסף שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אלא אמר ר"פ. וכ"ה לקמן נב ע"ב וזיומא: **יב)** בדם וטבילה כל"ל (ש"מ והגרי"ב): **יג)** מיכות לא נצרכא ליתא בכי"ל ובש"מ. והגרי"ב גר' לא נצרכה אלא כו': **יד)** ביה בהדיא (כ"י"ר): **טו)** קרא אתו, דאיתקוש (*ש"מ): **טז)** [לא] הרי (*ש"מ): **יז)** ל"ל ולמדרים (כתה"י וד"מ): **יח)** אלא ללמדך דעל כל"ל (כתה"י): **יט)** בכתה"י תקרו [וכנגיר' כי"מ, עי' לוח ג]. והפסקת הנקודה צריך להיות אמ"כ. וכן הוא יפר דהא גג אין לו תקרה: **כ)** באהל מועד אתי אשר בתרא דמשום מזבח כל"ל (צ"ק): **כא)** שיעכבו (*ש"מ): **כב)** קמ"ל דמתן ד' לגבי סמיכה ושיריים מעכבות בכל מקום. כל"ל והמוסגר נמחק (ש"מ). ומתקו נמי בה"ז. ורא"ט מוחק מתיכת קא חשיב ועד אפילו. ועי' תו"ק שמקיים גיר' הספרים: **כג)** מינייהו מיהת מעכב (ש"מ): **כד)** ל"ל לאקושי (ש"מ): **כה)** תיכת לא איתא בכתה"י וכלל דפ' הישמים. ומה שנדפסה כהוספת הרש"ק הוא טעות (דק"מ). ועי' לוח ז: **כו)** ל"ל כגון קטרת ומתנות (*ש"מ): **כז)** ל"ל מעשה שעיר (שמכ"י): **כח)** ל"ל טעמיה (ש"מ): **כט)** תיכת רבי נמחק (ש"מ): **ל)** מכלן ועד סה"ד מוקף בש"מ: **לא)** דאחת דמעכבת בעלמא מינה לא נילף וכו' כל"ל. וי"ל מה לאוקמה אחת דמעכבת בעלמא תאמר בהגך שתים מעכבת בעלמא כתיבה וכו' לא נילף למתן השתים וכו', ועש"כ: **לב)** ל"ל דשמעינן ליה (ש"מ): **לג)** תיכת על נמחק (ב"ש): **לד)** שניהם שוים במשמעות אחד כל"ל (ב"ש): **לה)** כיון דמוקמי שבזו בזו, גבי הזאות נמי נימא הכי א"כ ניבעי כו' כל"ל (ש"מ): **לו)** כלן הס"ד ומס"ד ה"מ עבודה וכו'. אע"ג דנפקא ליה לההוא תנא וכו' (צ"ק). ועי' גי' ש"נ. ונכש יוסף מבאר כלפמינו ועי' טה"ק: **לז)** בש"מ מוחק מיכות לחד אמורא. וא"כ דהא אמת הוא כן. ובכי"ב וג' ובכ"ש לא מתקו זה"ל: **לח)** שיריים ואיצטריך כן יעשה למתן ארבע על כרחין דלא כוותיה דכיון דשיריים כו' (ש"מ):

מוסף רש"י

אלא לרבי יהודה כו'. בפרק הוליאו לו (יומא ס.) פליגי ר' יהודה ור' נחמיה אם שינה בסדר עבודות לתקריב את המאוחר, ואמר ר' נחמיה כל סדר העבודות שנעשות בבגדי לבן בין בפנים כגון לפני ולפנים, בין מבחוץ כגון בהיכל או בעזרה מעכב, דחוקה דכתיבא בענינן דאחרי מות עלייהו כתיבא, ור' יהודה אומר לא כתיבא חוקה אלא בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים (יומא לט:) **אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ.** כגון הגללה וידוי ושפיכת שיריים וכל מתנות הפרכות ומזבח הזהב, אם תקדים לתן דבר מאוחר אין אנו מעכבין עליו לפוסלו, אבל בשחיטה ובתפיונה מודה הוא לצורך פנים בפנים דמי: מפני מה לא נאמר. מי מעכב עד יתירו שלא נדרוש בלשון זה אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר (שם ס. ס:):

שיטה מקובצת

מתן ד' נמי כתיבן וכפילן כו' לא נצרכה כו' (קרן קרנות). וא"ת כיון דהטעם משום דלא כפילן א"כ אמאי תלי טעמא בבריאתא משום דמתן ד' אינו מעכב בכשום מקום, וי"ל דאיצטריך הכא טעמא דלא תימא דילף מתן ד' ממתן ז': **לא** נצרכה אלא לר"ש. לעולמיה לא כפילן כדמסיק ואזיל דלא כתיב ביה אלא קרנות דהוו שתים ושתים אחרות בהיקשא קא אתי דאיתקש פר כהן משיח לפר העלם דבר כו' (כך הי' נוסחת רש"י של הר"פ): **למטה הוא** אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש. לשון מסר"ש, וא"ת לר"ש מתן ארבע לשעירי ע"ז מנליה, אי מפר העלם הוא גופיה למד בהיקש מפר כהן משיח ואינו מחוד ומלמד בהיקש, וי"ל [מינו] למד לענין שתי קרנות דכתיב בגופיה דפר העלם למד נמי (גס) לענין ד', דהוי הימנו ודבר אחר דלא הוי היקש. וא"ת התינח למ"ד (לקמן נ.) לא הוי היקש, אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר, וי"ל דלמ"ד דהוי היקש יליף ליה מלפר זה פר העלם דקאמר מ"ק דתנא דבי ר' ישמעאל לענין יותרת ושתי כליות למהוי כמאי דכתיב בגופיה (לקמן מא.) וה"ק לענין [מתן] ד'. מיהו קשה דא"כ כי קאמר רב פפא לקמן (שם) משום דבעי אגמורי פר העלם לשעירי ע"ז לענין יותרת הכבד כו' אמאי לא קאמר נמי לענין קרנות, וי"ל משום דיותרת ושתי כליות פסיקא ליה גם לר' יהודה, אבל קרן קרנות לא איצטריך לר' יהודה:

תורה אור השלם

1. וְעָשָׂה לַפַּר בַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם:
ויקרא ד, כ
2. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ד, ז
3. וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ד, יח
4. וְהָיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
ויקרא טז, לד
5. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הַחָי:
ויקרא טז, כ
6. וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ:
ויקרא ד, ו

יט א מיי' פ"ה מהל' עבודת יום"כ הל' כג:
כ ב מיי' שם הל"ח: